

עד זומם חידוש הוא 33

1. בבא בתרא לא: "לימא רב נחמן" עד "הדר אייתי"
2. בבא קמא עב: "איתמר עד זומם" עד עג. "מאי בינייהו"
3. תוס' בבא בתרא לא: ד"ה ורבא
4. תוס' בבא קמא עב: ד"ה אין מתחילת התוס' עד "ואם תאמר ולמה הוי חידוש"
5. רמב"ם הל' עדות ט:ב,ג
6. חולין קח. משנה וגמרא עד "אמר רב כיון"
7. תוס' סנהדרין כז. ד"ה אין "וי"מ דהא דקאמר" עד סוף התוס' וגליון הש"ס "ולא זכיתי להבין" עד סוף דבריו
8. ריטב"א שבועות מז: ד"ה איתמר שני כתי עדים
9. טור חושן משפט סימן לח "ומה יש בין הכחשה להזמה" עד "ואפילו היו הראשונים"
10. רמב"ם הל' עדות יח:ג מתחילת דבריו עד "אפילו היו העדים"
11. חולין צה. "תא שמע תשע חנויות" עד "הכא נמי"
12. ר"ן חולין לג: (בדפי הריף) ד"ה אמר רב בשר "וכתבו בתוס'" עד ד"ה ובנמצא

עד זומם חידוש הוא 33

1. **בבא בתרא לא: "לימא רב נחמן" עד "הדר אייתי"**
לימא, רב נחמן דאמר כרב הונא, ורבא כרב חסדא! אליבא דרב חסדא כולי עלמא לא פליגי, כי פליגי - אליבא דרב הונא, רב נחמן כרב הונא, ורבא? עד כאן לא קאמר רב הונא - אלא לעדות אחרת, אבל אותה עדות לא
2. **בבא קמא עב: "איתמר עד זומם" עד עג. "מאי בינייהו"**
איתמר: עד זומם - אביי אמר: למפרע הוא נפסל, רבא אמר: מכאן ולהבא הוא נפסל. אביי אמר למפרע הוא נפסל, מההוא שעתא דאסהיד הוה ליה רשע, והתורה אמרה: אאל תשת... רשע... עד; רבא אמר מכאן ולהבא הוא נפסל, עד זומם חידוש הוא, דהא תרי ותרי נינהו, מאי חזית דציית להני? ציית להני, הלכך אין לך בו אלא משעת חידוש ואילך. איכא דאמרי: רבא נמי כאביי סבירא ליה, דאמר למפרע הוא נפסל, והכא היינו טעמיה דרבא משום פסידא דלקוחות
3. **תוס' בבא בתרא לא: ד"ה ורבא**
ורבא כרב חסדא - ואם תאמר אם כן אמאי חשיב רבא במרובה (ב"ק דף עב: ושם ד"ה אין) ובפ' זה בורר (סנהדרין דף כז. ושם ד"ה אין) עד זומם חידוש הוא ואין לך בו אלא משעת חידושו והלא מה שהוא נפסל אינו חידוש דהא מן הדין היה להיות לשניהן פסולים כמו בשני כתי עדים המכחישות זו את זו א"כ לא הוי חידוש אלא מה שהמזימין כשרים ואומר ר"י דרבא דאמר חידוש הוא לא הוי אלא לפי המסקנא דאתי שפיר כרב הונא.
4. **תוס' בבא קמא עב: ד"ה אין מתחילת התוס' עד "ואם תאמר ולמה הוי חידוש"**
אין לך בו אלא משעת חידושו ואילך - אין להקשות מנא ליה דמהימני המזימין לפוסלן נימא דאין לך לרבויי אלא חידושו ועשיתם לו כאשר זמם אבל אין נפסלין דודאי כיון דמשלמין ממון ונהרגים כ"ש נפסלין דלא המנינהו רחמנא לחצאין אבל קשה דלרב חסדא דאמר בחזקת הבתים (ב"ב שם:) שתי כיתי עדים המכחישות זו את זו בהדי סהדי שקרי למה לי אם כן אין חידוש מה שנפסלין אדרבה מה שהמזימין כשרים הוי חידוש לרב חסדא והתם בעי למימר דרבא כרב חסדא וי"ל דלמאי דבעי למימר התם דרבא כרב חסדא לא הוי טעמא דרבא משום חידוש אלא משום פסידא דלקוחות ומסקנא דהתם דמוקי לה כרב הונא דאמר זו באה בפני עצמה כו' הוי חידוש מה שנפסלין קמאי והא דמשני רבא בפרק כל הנשבעין (שבועות דף מח. ושם) אליבא דרב חסדא מתניתין דראש השנה לאו משום דס"ל כוותיה ועי"ל דלרב חסדא נמי הוי חידוש מה שנפסלין ודאי והאי דחשיב להו סהדי שקרי בשתי כיתי עדים אינו אלא מספיקא ואם היו שנים מן השוק מעידין פלוני לזה מפלוני מנה ואחת משתי כיתי עדים הללו המכחישות זו את זו אומרת לא לזה לא הייתי מוציא ממון מספק ואלו המוזמים פסולים לגמרי אפי' להחזיק הממון על פיהן הלכך חידוש הוא ולגבי הכי אין לך בו אלא משעת חידוש ואילך לחושבם כודאי פסולין ולפי זה הוה מצי למימר דאיכא בינייהו כל שטרי מלוה ומקח הבאין להוציא דלטעמא דפסידא דלקוחות נאמנים להוציא אלא דלא חשיב אלא מילתא דאיכא בינייהו בין לרב הונא בין לרב חסדא ואם תאמר ולמה הוי חידוש כלל והלא מן הדין יש להאמין בתראי במיגו דאי בעו הוו פסלי לקמאי בגזלונתא ובשתי כיתי עדים המכחישות זו את זו ליהמני בתראי במיגו בין לרב הונא בין לרב חסדא ואור"י דלא שייך מיגו אלא באדם אחד אבל בשני בני אדם לא שייך מיגו דאין דעת שניהם שוה ומה שירצה לטעון זה לא יטעון זה ועוד נראה דקצת דמי האי מיגו למיגו במקום עדים שהרי יש עדים כנגד האי מיגו להכחישם ואע"פ שיש כמו כן עדים עם המיגו אין בכך כלום [ועוד] דלא עדיף מיגו מעדים שאם היו עדים מסייעים לאלו לא היה להם כח להכחיש את אלו דהא תרי כמאה וכ"ש מיגו והא דאמר בפ"ב דכתובות (דף יח: ושם) שנים החתומים על השטר ואמרו קטנים או אנוסים היינו כו' אם אין כתב ידם יוצא ממקום אחר הרי אלו נאמנים האי לאו מיגו הוא שאין השטר מתקיים אלא על פיהם והפה שאסר הוא הפה שהתיר כדאמרין התם בההוא פירקא (דף כב.) מנין להפה שאסור הוא הפה שהתיר ופריך הא למ"ל קרא סברא הוא ובשנים החתומים על השטר ומתו ובאו ב' מן השוק ואמרו קטנים או אנוסים או פסולי עדות היו דאמר התם דאי כתב ידם יוצא ממקום אחר אין נאמנים אלא הוו תרי ותרי צ"ל דפסולי עדות דקאמר היינו קרובים דאי גזלנים הוי אלו נאמנים אפילו היו בפנינו ועוד יש תירוצים אחרים ואין להאריך כאן.
5. **רמב"ם הל' עדות ט.ב.ג.**
הלכה ב
נשים פסולות לעדות ב מן התורה שנאמר על פי שנים עדים לשון זכר ולא לשון נקבה.
הלכה ג וכן הטומטום והאנדרוגינוס פסולין מפני שהן ספק אשה, וכל מי שהוא ספק כשר ספק פסול הרי הוא פסול שאין העד בא אלא להוציא ממון על פיו או לחייב על פיו ואין מוציאין ממון מספק ואין עונשין מספק דין תורה

6. **חולין קח. משנה וגמרא עד "אמר רב כיון"**
מתני'. טיפת חלב שנפלה על החתיכה, אם יש בה בנותן טעם באותה חתיכה - אסור; ניער את הקדרה, אם יש בה בנותן טעם באותה קדרה - אסור.
גמ'. אמר אביי: טעמו ולא ממשו בעלמא - דאורייתא, דאי סלקא דעתך דרבנן, מבשר בחלב מאי טעמא לא גמרינן - דחדוש הוא, אי חדוש הוא, אף על גב דליכא נותן טעם נמי! אמר ליה רבא: דרך בשול אסרה תורה
7. **תוס' סנהדרין כז. ד"ה אין וי"מ דהא דקאמר" עד סוף התוס'**
אין לך בו אלא חידושו - משמע דהחידוש הוא ממה שאני פוסל את הראשונים תימה דהתם (ב"ב דף לא:): קאמר לימא רבא דאמר כרב חסדא דאמר בהדי סהדי שקרי למה לי ומפסלי שתי העדות אפי' בהוכחו בעלמא דמכחשי אהדדי תרווייהו פסולי ואם כן מאי חידוש הוא גבי הזמה אי פסלינן עדים הראשונים ויש לומר דלמאי דבעי למימר התם מעיקרא דרבא סבירא ליה דרב חסדא היינו ללישנא דפסידא דלקוחות וי"מ דהא דקאמר הכא חידוש לאו אפסולא דקמאי קאי אלא אהכשירא דבתראי כלומר היה לנו לפוסלן כל שתי כיתות וכיון דאיכא חידוש לא ילפינן אף לגבי הפסול לפוסלן כלל הראשונים למפרע וכי האי גוונא אמרינן פרק גיד הנשה (חולין דף צט ושם) דלא ילפינן דטעם כעיקר מבשר בחלב משום דאיכא בו חידוש בהתירו דהא אי תרו ליה בחלבא כולי יומא שרי ובבישול חדא שעה אסור.
וגליון הש"ס "ולא זכיתי להבין" עד סוף דבריו
ולא זכיתי להבין דהתם שייך לומר כיון דדינא דבשר בחלב חידוש לקולא לא ילפינן מיניה שום דבר דדלמא גם החומרא דטעם כעיקר הוא חידוש רק בבשר בחלב אבל הכא הא פסולים דהראשונים לא צריך למילף כלל מהזמה אלא דמסברא היא כמו כל שני כתי עדים המכחישים וה' יאיר עיני
8. **ריטב"א שבועות מז: ד"ה איתמר שני כתי עדים**
חידושי הריטב"א מסכת שבועות דף מז עמוד ב
איתמר שתי כיתי עדים המכחישות זו את זו אמר רב הונא זו באה בפני עצמה ומעידה זו באה בפני עצמה ומעידה. פירוש זו באה בפני עצמה ומעידה לעדיות דעלמא זו באה בפני עצמה ומעידה, ולאפוקי שאין עד אחד מכת זו ועד אחד מכת זו מצטרפין דהא חד מינייהו סהדי שקרא, ואילו באותה עדות שבה הוכחשו פשיטא דאוקי תרי לבהדי תרי ואוקי ממונא בחזקת מאריה, לא נחלקו אלא בשכל אחת בעצמה מעידה בעדיות דעלמא, דרב הונא סבר דכיון דלא ידעינן מאן מינייהו שקרנית כל חדא וחדא מוקמינן בחזקת כשרה, ורב חסדא אמר בהדי סהדי שקרי למה לי, והאי לישנא משמע דרב חסדא בדרך חומרא אמר לה לבער עדות שקר מן העולם דכיון דידעינן ודאי דחדא מינייהו שקרנית למה לנו לקבל מהם שום עדות.
9. **טור חושן משפט סימן לח "ומה יש בין הכחשה להזמה" עד "ואפילו היו הראשונים"**
ו ומה יש בין הכחשה להזמה הכחשה אינה בגוף העדים אלא שמכחישים אותן שאלו אומרים פלוני לזה מפלוני ואלו אומרים יודעין אנו שלא לזה כי היינו אצלו כל היום וראינו שלא לזה(ב) והזמה בגוף העדים שאומר באותו שעה שאתם אומרים שלזה הייתם עמו:
ז ומפני זה האחרונים נאמנין כיון שמעידין על גופן של העדים והוי כאלו העידו עליהן שהרגו הנפש או שחללו שבת והן אינן נאמנין על עצמן לומר לא עשינו כך וכך
10. **רמב"ם הל' עדות יח:ג מתחילת דבריו עד "אפילו היו העדים"**
הלכה ג
וזו שהאמינה תורה עדות האחרונים על העדים הראשונים גזירת הכתוב הוא, אפילו היו העדים הראשונים מאה ובאו שנים והזימום ואמרו להם אנו מעידים שאתם המאה כולכם עמנו הייתם ביום פלוני במקום פלוני הרי אלו נענשין על פיהם, שהשנים כמאה ומאה כשנים, וכן בשתי כיתי עדים המכחישות זו את זו אין הולכין אחר הרוב אלא דוחין את שתיהן
11. **חולין צה. "תא שמע תשע חנויות" עד "הכא נמי"**
תא שמע: תשע חנויות כולן מוכרות בשר שחוטה, ואחת מוכרת בשר נבלה, ולקח מאחת מהן, ואינו יודע מאיזה מהן לקח - ספקו אסור, ובנמצא - הלך אחר הרוב!
12. **ר"ן חולין לג: (בדפי הריף) ד"ה אמר רב בשר "וכתבו בתוס" עד ד"ה ובנמצא"**
ספקו אסור. דנפקא לן מקראי בפרק בתרא דיומא (דף פד ב) ובפ"ק דכתובות (דף טו א) דכל קבוע כמחצה על מחצה דמי. וכתבו בתוס' דלא מיקרי קבוע אלא כשהיה האיסור נודע קודם שלקח אבל אם לא נודע האיסור בשעה שלקח אף על פי שלאחר שלקח נתגלה האיסור ונעשה קבוע לא אמרי' ביה דליהוי קבוע למפרע. ונ"מ למי שלקח בשר מן המקולין ואח"כ נודע שהיתה טרפה ביניהם דשרי כיון דבשעה שלקח לא היה קבוע דדין קבוע קבוע שיהא כמחצה על מחצה חדוש הוא ואין לך בו אלא משעת חדושו ואילך כלומר משנעשה קבוע אבל למפרע לא